

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 32578-05-25 קירשנבום נ' הראל

לפני כבוד השופטת חגית פלאוט - באב"ד

תובע אורי נתנאל קירשנבום

נגד

נתבע אלון הראל

פסק דין

1. בין התובע לנתבע פעורה תהום אידיאולוגית.

התובע פרסם מאמר באתר האינטרנט "סרוגים". הנתבע שיתף את מאמרו של התובע ברשת החברתית "פייסבוק", והוסיף את הפוסט הבא:

"תלמידו הנאמן של מר אלפרד רוזנברג העונה לשם אורי קירשנבום יצהר קורא למעשי רצח של ילדים. אין ככל הנראה גבול לשפלות הברברית של חסידי החמאס היהודי. נראה שיש כעת תחרות קשה בין תומכי החמאס היהודיים מי יצליח לאמץ מהר יותר את האידאולוגיה הנאצית. המערכת המשפטית ככל הנראה לא מסוגלת לרסן את החמאסניקים היהודיים המרעילים את מדינת ישראל. אולי נאשפו את המלומד בשדה תימן? האם מעשה סדום בעכוזו של מר קירשנבום יסייע לו להשתחרר מן התאוה הפרברטית לרצוח ילדים? אתמהה."

השאלה שמתעוררת בתביעה שבפניי הינה האם הפוסט שפרסם הנתבע מהווה לשון הרע בהתאם לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע") והטרדה מינית בהתאם לחוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח – 1998 (להלן: "חוק למניעת הטרדה מינית")?

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 32578-05-25 קירשנבום נ' הראל

כללי

2. התובע מגדיר את עצמו בכתב התביעה "גבר כבן 35, נשוי ואב לשלושה, תושב השומרון. סטודנט למשפטים, עבד במשך שנים, עד לפני כשנה, בארגון 'חוננו' לסיוע משפטי לאומי – במסגרת זו ובמסגרות נוספות פעיל מעת לעת בנושאים ציבוריים, מתבטא מעת לעת בתקשורת הממוסדת במאמרי דעה וכדו'".
3. הנתבע הינו פרופסור מן המניין בפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית. אין מחלוקת כי בעת הפרסום, לנתבע היו כ- 4,900 "חברים" ברשת החברתית.
4. ביום 16/08/24 פרסם התובע באתר האינטרנט "סרוגים" מאמר דעה שכותרתו "דין ג'ית כדין רפיח". בהתייחס למאמרו, טען התובע בסעיף 5 לכתב התביעה כי "בתמצית ייאמר כי במאמר ב'סרוגים' התובע טען כי יש להתייחס לאוכלוסייה תומכת הטרור ביהודה והשומרון כפי שמתייחסים לאוכלוסייה תומכת הטרור ברצועת עזה".
5. בתגובה, ביום 19/08/24, הנתבע שיתף את המאמר בדף הפייסבוק שלו והוסיף את הפוסט המפורט לעיל.
6. בגין הפרסום בפייסבוק הגיש התובע את התביעה דנן, שבה הוא תובע פיצוי בסך של 30,000 ₪.
7. הנתבע הגיש כתב הגנה מטעמו. בסעיף 1 לכתב הגנתו כותב הנתבע בזו הלשון:
"התובע פרסם מאמר בזוי, גזעני ובעל תוכן מחריד. במאמר התובע כינה את האוכלוסייה הפלסטינית "חיות אדם", התייחס לדיונים על מניעת פגיעה באוכלוסייה אזרחית כ"קרירות מחשבתית מטופשת", קרא לפגוע באוכלוסייה האזרחית בגדה המערבית באשר היא, קרא להעניש קולקטיבית את כלל האוכלוסייה האזרחית בגדה המערבית באשר היא, קרא להעניש קולקטיבית את כלל האוכלוסייה האזרחית בגדה המערבית באמצעים של הרתעה כואבת וקיצוניות, וקרא שלא להבחין בין מחבלים לבין אוכלוסייה אזרחית באופן המהווה פשע מלחמה. התובע טען כי בעזה ננקטה על ידי צה"ל מדיניות של פגיעה מכוונת

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 32578-05-25 קירשנבום נ' הראל

בילדים ואימהות, וכי כך יש לנהוג גם בגדה המערבית. במאמרו, התובע העביר ביקורת על צה"ל שאינו נוקט בגדה פעולות של פגיעה מכוונת באוכלוסייה אזרחית, הסביר שבנסיבות אלה קשה להעביר ביקורת על מתנחלים הנוטלים את החוק לידיים ופוגעים באוכלוסייה אזרחית, וגינה נבחר ציבור שהוקיעו פרעות שביצעו נערים, יום לפני פרסום מאמר התובע, באוכלוסייה הפלסטינית (פרעות שהביאו לפגיעה ברכוש, למות אדם פלסטיני ולפציעה קשה של אחר)."

8. לפיכך, הנתבע טוען כי עומדת לו הגנת תום הלב ביחס להבעת דעה הקבועה בסעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע, ובנוסף או לחלופין הגנת אמת בפרסום לפי סעיף 14 לחוק.

בנוסף, לעניין הטענה בדבר הטרדה מינית, הנתבע טוען כי דבריו הם "בעלי תוכן פוליטי ולא תוכן מיני", וטוען כי הדברים שפרסם בחשבון הפייסבוק אינם מהווים הטרדה מינית.

9. כבר בשלב זה יובהר, כי הגם שהן התובע והן הנתבע מפרסמים ברבים את דעותיהם, הרי שלצורך הניתוח המשפטי ויישום הפסיקה הרלבנטית, אין המדובר ב"אנשי ציבור", לגביהם החילה הפסיקה העוסקת בדיני לשון הרע רף שונה.

דיון והכרעה

האם הפוסט מהווה "הטרדה מינית"?

10. התובע טוען, כאמור, כי ההתבטאות של הנתבע מהווה הטרדה מינית כמשמעותה בחוק למניעת הטרדה מינית.

הנתבע טוען כי מדובר באמירה חריפה, אך אין בה הטרדה מינית ומפנה לפסיקה בנושא.

בעניין זה אני מקבלת את עמדת הנתבע.

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 25-05-32578 קירשנבום נ' הראל

הפרסום אודות התובע אכן כולל דימויים הכוללים קונוטציות ומעשים מיניים; הדימויים קשים, בוטים ונמוכים. ואולם, בנסיבות העניין והקשר הדברים אני סבורה כי הביטויים הקשים והוולגריים אינם מכוונים למיניות של התובע, אלא מנסים לקשור את התובע לצד פוליטי, זאת על רקע פרשת "שדה תימן", המצויה בלב הסערה הציבורית, ולה השלכות ומשמעויות נפרדות.

לעניין זה ר' ת"א (ב"י) 64538-10-18 פלונית נ' קדישמן (נבו, 09.02.22) וכן ת"א (ת"א) 43408-02-19 פרלמוטר נ' ביטון (נבו, 15.01.24).

לאור האמור, אני קובעת כי הביטויים האמורים אינם מהווים "הטרדה מינית", ולפיכך אני דוחה את התביעה מכוח החוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח - 1988.

האם הפוסט מהווה "לשון הרע"?

11. אופן הניתוח והדיון בתביעת לשון הרע הותווה בדברי כב' השופט סולברג ברע"א 817/23 עמותת חוזה חדש נ' ח"כ מיקי (מכלוף) זוהר (30.05.23):

"... דרך זו, על-פי המסלול שעולה מן החוק ושהותווה בפסיקה, מורכבת (במתכונתה המלאה, שאינה תמיד נדרשת) מ-4 תחנות שונות:

"ראשית, יש לפרש את הביטוי, בהקשר אובייקטיבי, ולשאוב ממנו את המשמעות העולה ממנו, על פי אמות מידה מקובלות על האדם הסביר. פרשנות זו יש להשעין הן על מובנם הפשוט של דברי הפרסום המפורשים, והן על האמור 'בין שורותיו', כפי שמכלול זה עשוי להתקבל ולהתפרש בעיני האדם הסביר (סעיף 3 לחוק). שנית, יש לבחון האם על פי משמעות זו, מהווים הדברים 'לשון הרע' על פי סעיף 1 לחוק, והאם אופן אמירתם מהווה 'פרסום' כמשמעותו על פי מבחני סעיף 2 לחוק. בשלב שלישי, יש לבחון את תחולת ההגנות השונות על הפרסום, על פי סעיפים 13 עד 15 לחוק, אשר תחולת מי מהן עשויה לשלול את אחריותו של המפרסם לפרסום לשון הרע. גם שלב זה עשוי לכלול רכיב המתייחס לפרשנות הביטוי ולסיווגו, למשל, כביטוי של עובדה או ביטוי של דעה, לשם התאמתו להגנה הרלבנטית. בשלב הרביעי, אם ממלא הפרסום את תנאי שלושת השלבים

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 32578-05-25 קירשנבום נ' הראל

הקודמים, נבחנת שאלת הסעדים, ובתוכם שאלת הפיצוי הראוי לתובע" (ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי, פסקה 17 [פורסם בנבו] (4.8.2008) (להלן: עניין נודלמן) (ההדגשות במקור – נ' ס')).

נתייחס אפוא לשלבים הדרושים להכרעה בענייננו, כסדרם; מטעמי נוחות, אערוך את הדיון בשלבים הראשון והשני במאוחד.

הדיון במקרה שבפניי, יעשה באותו האופן שהותווה לעיל.

12. שלבים ראשון ושני – האם הדברים מהווים לשון הרע, והאם הם מהווים פרסום?

אין מחלוקת כי הפוסט של הנתבע מהווה "פרסום", בהתאם לסעיף 2 לחוק. האם הפרסום מהווה "לשון הרע"?

סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע קובע כדלהלן:

1. לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול -

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;
- (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלתו;

האמירות של הנתבע ביחס לתובע שיבחנו על ידי לצורך הכרעה בתביעה דנן הן: "תלמידו הנאמן של מר אלפרד רוזנברג העונה לשם אורי קירשנבום יצהר", "חסידי החמאס היהודי", "תומכי החמאס היהודיים מי יצליח לאמץ מהר יותר את האידאולוגיה הנאצית", "החמאסניקים היהודיים המרעילים את מדינת ישראל", "אולי נאשפו את המלומד בשדה תימן?", "האם מעשה סדום בעכוזו של מר קירשנבום יסייע לו להשתחרר מן התאוה הפרברטית לרצוח ילדים?".

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 32578-05-25 קירשנבום נ' הראל

13. באשר לשאלה האם אמירות הנתבע כלפי התובע הן בגדר קללות וגידופים בלבד, או שמא מדובר בלשון הרע, אני סבורה כי הפרסום הנדון היה מחושב, כאשר מטרתו לפגוע בתובע ולפיכך מדובר בלשון הרע שמטרתה לבזות ולהשפיל את התובע בקרב הציבור.

לעניין סוגיה זו, יפים דברי כב' השופט ג' הס בת"א (הרצליה) 9942-10-17 אילן שדה נ' יונתן דוד (6.11.19):

"אני סבור כי הביטויים שפרסם הנתבע כנגד התובע כגון: "צאצא אידיאולוגי של היטלר והימלר", "ממשיך דרכו של גבלס", "טיפוס היטלראי מובהק", "ארכי נאצי", אינם רק גידוף שנאמר בעידנא דריתחא, אלא תיאור אופיו של התובע, דרך התנהגותו ופועלו. מילים אלו לא נאמרו רק על מנת להעליב את התובע כגידוף, אלא מטרתן ליחס לתובע תכונות זהות לבכירי הנאצים וזאת על מנת לבזותו ולהשפילו ולא רק לקללו.

הביטויים האמורים לעיל מהווים בעיני ללא כל ספק לשון הרע כהגדרתה בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, ונועדו בכדי להשפיל ולבזות את התובע בקרב הציבור.

אבהיר ואחדד כי לא התרשמתי כי מדובר בקללה או בגידוף שנאמרו בשעת כעס או מתח, אלא במילים מחושבות של הנתבע שמטרתן לפגוע בתובע על ידי ייחוס תכונות ומעשים רעים."

14. בפסיקה נקבע זה מכבר כי הכינוי "נאצי" מהווה "לשון הרע" (רע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (12.11.06):

"היותו של אדם או חזו בדעות גזעניות קיצוניות לא די בה כדי להוליך למסקנה כי עת שהוא מכונה על ידי אחר "נאצי" מדובר באמירה שתוכנה אמת באופן אובייקטיבי, וזאת בעיקר אם מביאים בחשבון כי המילה "נאצי" מגלמת בתוכה משמעויות קשות ביותר עד כדי תמיכה והשתתפות ברצח עם. הגם שאין מקום לספק כי כל תורה גזענית באשר היא ראויה לגנאי ופסולה מעיקרה, הרי שכאשר נדרשים אנו למשמעות שמקנה המאזין או הצופה הסביר לכינוי "נאצי", רואה הוא לנגד עיניו מחנות השמדה, תאי גזים ונהרות אדם הולכים אל מותם. זו המשמעות הטבעית, הרגילה והמקובלת של ביטוי זה. דומני, כי קיצוניות ככל שיהיו עמדותיו של המערער, אין בסיס לקבוע כי הוא תומך בביצוע מעשי זוועה מעין אלה שביצעו הנאצים."

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 32578-05-25 קירשנבום נ' הראל

העובדה כי הנתבע לא כינה את התובע במילה "נאצי" אלא בחר לכנותו בכינויים "עוקפים", המכוונים לאותה משמעות, אינה מעלה ואינה מורידה מבחינת היותן של האמירות חמורות ופוגעניות כשימוש באמירה המפורשת "נאצי". במילים אחרות, כינוי התובע "תלמידו הנאמן של מר אלפרד רוזנברג העונה לשם אורי קירשנבום יצהר", ושיוכו של התובע לקבוצה שכביכול מתחרה "מי יצליח לאמץ מהר יותר את האידאולוגיה הנאצית", בעיני האדם הסביר - כמוהם ככינויו של התובע כנאצי.

15. לעניין הביטויים "חמאס יהודי" על שלל הטיותיו - פסיקת בית המשפט המחוזי ובית המשפט העליון התייחסה באותו האופן למונח "נאצי" ולמונח "יודנראט". להשקפתי יש להתייחס באופן דומה גם למושגים המרמזים להיותו של התובע "חמאס יהודי", וזאת על ההטיות השונות המופיעות שלוש פעמים בפוסט אחד (ר' רע"א 2985/08 פרופ' סטיבן פלאוט נ' ד"ר ניב גורדון (13.07.11)).

16. לעניין משמעות הדברים בעיני האדם הסביר, אני קובעת כי מכלל האמירות מצטיירת תמונה קשה וקיצונית המייחסת לתובע תכונות של אימוץ האידאולוגיה הנאצית, השוואתו לחמאס, ואף קטלוג שלו כמי שיש להרחיקו מהחברה ("נאשפז", "תאוה פרברטית"). האדם הסביר הקורא את הפוסט שפרסם הנתבע בפייסבוק, אינו רואה את האנלוגיה ההיסטורית, שאליה טוען הנתבע שכיוון, אלא האשמות קשות ובוטות כנגד התובע התוקפות אותו באופן אישי.

האמירות כולן, גם כאשר כל ביטוי עומד בפני עצמו, ואף יותר מכך כאשר הן דרות בכפיפה אחת, בבחינת "השלם עולה על סך חלקיו", יוצרות דמוניזציה קשה של התובע והשוואתו לשפלים שבצוררי העם היהודי והאנושות בכלל ובעת האחרונה בפרט, אשר ביצעו מעשים שהדעת כלל אינה יכולה לשאת, והכל באופן שמטרתו לשכנע את הקורא כי המדובר באדם פסול, שיש להרחיקו מהציבור.

באמירות שפרסם הנתבע כדי להשפיל את התובע בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם, לבזותו בשל תכונות המיוחסות לו, לפגוע בו בעיסוקו, ואף לבזותו בשל מקום מגוריו.

לאור האמור, אני קובעת כי הדברים מהווים "לשון הרע".

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 32578-05-25 קירשנבום נ' הראל

17. שלב שלישי – תחולת ההגנות לפי חוק איסור לשון הרע

ראשית, יובהר כי הן הבעת עמדה והן קביעת עובדה עשויות להיחשב כ"לשון הרע", ר' לעניין זה דברי כב' השופט סולברג ברע"א 817/23 עמותת חוזה חדש נ' ח"כ מיקי (מכלוף) זוהר (30.05.23):

"ודוק: הן הבעת עמדה, הן קביעת עובדה, עשויות לבוא בקהל הביטויים העולים כדי 'לשון הרע', כהגדרתו בסעיף 1 לחוק (חאלד גנאים, מרדכי קרמניצר ובוועז שנור דיני לשון הרע: הדין המצוי והדין הרצוי 88 (מהדורה שניה מורחבת 2019) (להלן: גנאים, קרמניצר ושנור)). ואולם, על הספקטרום שבין הביטויים המהווים לשון הרע, לבין אלו שאינם כאלה, ברי כי פרסומים שיאופיינו כהבעת עמדה, ככלל, יהיו קרובים יותר לקוטב השני מאשר לזה הראשון (ראו, למשל: ע"א 334/89 מיכאלי נ' אלמוג, פ"ד מו(5) 555, 567 (1992))."

סעיף 14 - הגנת "אמת הפרסום"

18. הנתבע טוען להחלת הגנה זו בלשון רפה וכטענה חלופית להגנה לפי סעיף 15 לחוק, היא הגנת תום הלב. למען הסדר הטוב, אדון תחילה בטענה זו.

"סעיף 14 לחוק מציב שני יסודות שעל הטוען לתחולת ההגנה להוכיח את התקיימותם: אמיתות הפרסום וקיומו של עניין ציבורי בפרסום. יסודות אלה הינם יסודות מצטברים שהמבחן להתקיימותם הינו אובייקטיבי. לצורך הכרעה בשאלת אמיתות הפרסום נדרש ביהמ"ש לקבוע האם תוכן הפרסום ומשמעותו תואמים את המציאות באופן שניתן לקבוע כי הפרסום הינו אמת. לצורך זאת יש לבצע בחינה של מובנן הטבעי והרגיל של המילים בעיני הקורא או המאזין הסביר" (ר' פסקה 33, ת"א 13031-08-20 דורון אברהמי נ' נתן לוי (3/6/25)).

19. מקובלת עליי טענתו של התובע כי הנושא בגינו נעשה הפרסום הינו בשל רצונו להביע דעה אודות עניין ציבורי, ואולם על הנתבע הנטל להוכיח כי מדובר באמת בפרסום.

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 32578-05-25 קירשנבום נ' הראל

כאמור לעיל, הנתבע צירף לכתב הגנתו את חוות דעתו של פרופ' עמוס גולדברג, והוא מבקש לבסס באמצעותה טענת "אמת דיברתי".

פרופ' עמוס גולדברג כותב במבוא לחוות דעתו: "כפי שאראה, המרכיבים השונים של משנתו של התובע, כפי שבאו לידי ביטוי במאמרו מיום 16.08.2024, חופפים מרכיבים רבים בתפישת הביטחון של גרמניה הנאצית, ובעקרונות שלאורך התנהלה גרמניה הנאצית במלחמת העולם השנייה".

וידגש, השוואת מאמרו של התובע לאידאולוגיה של פושע נאצי בעניין "תפישת הביטחון של גרמניה הנאצית", איננה מבססת טענת "אמת דיברתי".

כאשר מייחסים אידיאולוגיה נאצית למאן דהוא, האדם הסביר מבין כי מדובר בייחוס של "תורת הגזע" ולא בתורת הלחימה של גרמניה הנאצית במהלך מלחמת העולם השנייה, ולפיכך אינני מקבלת את טענתו של הנתבע בהקשר זה.

הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר מדובר בפוסט ברשת חברתית.

20. בהתייחס לעניין שאלת פרשנות הפרסום והאם הוא מהווה לשון הרע כבר נקבע בע"א 1104/00 אפל נ' חסון ואח' (נבו, 10.01.02), בעמ' 617:

"שאלה זו היא במהותה פרשנית. פרשנות הפרסום תיעשה על-ידי בית-המשפט תוך עיון בפרסום עצמו בלא להיזקק בדרך-כלל לעדויות ולראיות בשאלת משמעות הפרסום. כבר נקבע בפסיקתנו כי המבחן בעניין זה הוא אובייקטיבי: מהו המובן שהאדם הסביר והרגיל היה מייחס לפרסום, ואם היה באותו מובן כדי לפגוע בשמו הטוב של התובע. בהתאם לכך, אין חשיבות לכוונת המפרסם או לדרך שבה הובן הפרסום על-ידי הטוען לפגיעה בו [...]."

ככלל, על-מנת לקבוע אם יש בפרסום לשון הרע, יפרש בית-המשפט את הפרסום על-פי המובן הטבעי והרגיל של מילותיו. עם זאת לעתים לשון הרע שבפרסום אינה נובעת מן המשמעות הפשוטה של מילותיו, אלא דווקא מן הנרמז או המשתמע "מבין השורות" של הפרסום לפי הבנת האדם הסביר".

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 32578-05-25 קירשנבום נ' הראל

לאור האמור, אני קובעת כי חוות הדעת אינה מעלה או מורידה דבר שכן האמירות נבחנות בהתאם למשמעות שמייחס האדם הסביר לפרסום (להבדיל מזו שמייחס להם ההיסטוריון).

21. לא זו אף זו, אין בטענת הנתבע כדי לתת מענה או לבסס הגנה כלשהי לכינוי של התובע כ"חמאס יהודי" על שלושת ההטיות בהן השתמש וודאי שאין בהן התייחסות לסיפא של דבריו "אולי נאשפז את המלומד בשדה תימן? האם מעשה סדום בעכוזו של מר קירשנבום יסייע לו להשתחרר מן התאוה הפרברטית לרצוח ילדים? אתמהה?".

למען הסר ספק, מובהר בזאת כי גם לו הייתה מתקבלת טענת הנתבע לעניין ייחוס האידאולוגיה הנאצית – אשר אני דוחה אותה במלואה, הרי שהנתבע לא הניח כל הגנה ליתר האמירות שפרסם באותו הפוסט, ואשר לא ניתן לראות בהן זוטי דברים.

לאור האמור, אינני מקבלת את טענת "אמת הפרסום" לגבי הפרסום נשוא כתב התביעה.

סעיף 15 (4) – הגנת תום הלב

22. בהתאם לסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע, בכדי שתחול הגנת תום הלב, על הנתבע להוכיח כי מתקיימים בעניינו שני תנאים מצטברים ;

הראשון הוא כי הפרסום נעשה בתום לב, והשני הוא כי חל אחד המקרים המנויים בחלופת הסעיף.

הנתבע טוען כי קיימת לו הגנת תום הלב, בהתאם לחלופה המעוגנת בסעיף 15 (4) לחוק איסור לשון הרע :

"(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לעניין ציבורי, או על אופיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות; "

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 25-05-32578 קירשנבום נ' הראל

כאמור לעיל, מקובלת עליי טענת הנתבע כי כוונתו היתה להביע דעה בקשר לעניין ציבורי. להלן תבחן שאלת תום לבו של הנתבע בהקשר זה.

העדר תום לב

23. כב' השופט הס בתא (הרצ'י) 9942-10-17 אילן שדה נ' יונתן דוד (נבו, 06.11.19), התייחס לסוגיית שאלת תום הלב, בסעיפים 43 – 46 לפסק דינו, לפיהם "מעצם סגנון הפרסומים ניתן ללמוד על חוסר תום ליבו של הנתבע וזאת אף מבלי להידרש לחזקות" וכי "אף אם הנתבע סבר כי חובתו המוסרית והחברתית להביע את דעתו ואת ביקורתו על התובע ועל מאמריו או שמחובתו להגן על ראש הממשלה, הרי עדיין אין זיקה של ממש בין ביקורת עניינית ומותרת שכזו לביטויים הבוטים שפרסם הנתבע כנגד התובע, ביטויים אשר הדבר המרכזי שבהם הינו כינויי גנאי חמורים ביותר לתובע ולא ביקורת עניינית או הגנה על ראש הממשלה".

הדברים תקפים גם לענייננו. בוטות הפרסום כלפי התובע, מהווה משקל נגד לקביעה כי הפרסום נעשה בתום לב.

חזקת העדר תום לב מכוח סעיף 16 (ב)

24. סעיף 16 (ב) מפרט את חזקת חוסר תום הלב. די בכך שיתקיים אחד מתני הסעיפים המנויים בחזקה, בכדי לשלול את חוסר תום ליבו של הנתבע -

(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:

- (1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;
- (2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;
- (3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15.

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 25-05-32578 קירשנבום נ' הראל

הנתבע עצמו טוען בסעיף 13 לכתב הגנתו כי "אין מדובר בכינוי סתמי של התובע "נאצי" כגידוף ואף לא בטענה עובדתית כי התובע הוא חבר במפלגה הנציונל – סוציאליסטית. הנתבע ממשיך וטוען כי אף קורא סביר לא יבין זאת כך, וכי מדובר ב"אנלוגיה היסטורית לגיטימית המתייחסת לעמדות התובע ול"פתרונות" שהוא מציע".

ממקרא הדברים עולה כי הנתבע יודע היטב שייחוס אידאולוגיה נאצית ותיאורו של התובע כחמאס יהודי ויתר התיאורים שיוחסו לו אינם אמת. הגם שהנתבע סבור כי עמדותיו של התובע קיצוניות ביותר, אני קובעת כי היה ידוע לו כי הדברים אינם אמת, ולפיכך לא עומדות לו ההגנות המעוגנות בסעיפים 16 (ב) (1) ו- (2).

בנוסף, אני קובעת כי מטרת התובע בפוסט היתה לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על ידי סעיף 15 וכי מתקיימת החזקה הקבועה בסעיף 16 (ב) (3), השוללת את תום לבו של הנתבע.

לנתבע היתה פתוחה הדרך להסביר את עמדתו באופן ענייני, מפורט ובהיר, ומשבחר לתקוף את התובע באופן אישי, קשה, מכפיש ופוגעני, הגנת תום הלב אינה עומדת לו.

25. שלב רביעי – שאלת הסעדים ובהם הפיצוי הראוי לתובע

סקירת הפסיקה מהעת האחרונה, מעלה כי ניתנו מספר פסקי דין העוסקים בנגזרות שונות של המילה "נאצי"; פסק דינו של כב' השופט גולדשטיין בת"א (ת"א) 340067-07-20 פז נ' לוטן (29.11.24); פסק דינו של כב' השופט גרוסברגר בתאד"מ (י-ם) 77322-01-25 גולן שלומי נ' שני סמואל בנדיקט טופר השלישי (20.07.25) בו ישנה גם התייחסות מקיפה לכינויים "חמאס" ו"נוחבות"; ת"א (ת"א) 13031-08-20 דורון אברהמי נ' נתן לוי (3.6.2025) (להלן: "עניין אברהמי") בו סקרה כב' השופטת פינצ'וק אלט מספר פסקי דין רלבנטיים.

לעניין ריבוי ביטויים פוגעניים, בפני קהל גדול, ראה דברי בית המשפט בעניין אברהמי, בסעיף 77 לפסק הדין, בהתייחס לפסק דינה של כב' השופטת דותן בע"א (ת"א) 69602-03-22 (27.11.22):

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 32578-05-25 קירשנבום נ' הראל

"למרות שיש נקודות השקה בין שתי התביעות, ישנו גם הבדל מהותי בין המקרה שם לבין המקרה שלפניי הנוגע לאלמנט הפרסום. בתביעה שם הנתבע שחויב בפיצוי כספי הטיח בתובע במשך דקה שלמה אמירות מכפישות רבות ושונות, כאשר קהל רחב של מפגינים נחשפו לאמירות הפוגעניות. הנתבע שם כינה את התובע בנוסף ל"נאצי ויודו-נאצי" גם "סרסור, רועה זונות, לך לזונות שלך, לך לזונות סרסור". ברי שצרור ביטויים עולבים ומשפילים ובפני קהל רחב יותר, מצדיקים פיצוי כספי גדול יותר."

סיכומם של דברים

26. כדברי כב' השופט ריבלין "חופש הביטוי אינו חופש הביזוי, והזכות להשמיע אינה הזכות להשפיל." (רע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (12.11.2006), ע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין אורבך (08.02.12)).

27. כאמור לעיל, בפני הנתבע עמדה האפשרות לתקוף את הטענות ולא את האדם. כפי שניתן לראות מנוסח כתיבתו של הנתבע במסגרת כתב ההגנה, בהחלט עלה בידו לנסח את טיעוניו באופן בהיר, מנומק ורהוט.

ואולם, משבחר הנתבע לתקוף את התובע באופן אישי ובוטה ותוך כוונה לפגוע, בשלל כינויים קיצוניים אשר הפסיקה כבר קבעה כי יש בהם כדי לחייב בגין פרסום לשון הרע, אין לנתבע להלין אלא על עצמו. ר' סעיף 38 לפסק הדין בעניין נודלמן:

"בית המשפט הוסיף וקבע כי אין לראות ניגוד בין השמירה על שמו הטוב של הפרט, על ידי פסיקת פיצויים הוגנים בשל פרסום לשון הרע, לבין הבטחת חופש הביטוי. החוק תחם תחומים סבירים והוגנים למותר ולאסור בשטח זה של פרסום לשון הרע, וכל החורג מהם חייב לשאת בתוצאות (שם, פסקה 9)".

28. גובה סכום הפיצוי הינו בשים לב לריבוי הביטויים בפרסום, עוצמתם, הקשרם ומידת פגיעתם בתובע, וכן בשים לב לכך שהפרסום נעשה בפלטפורמה החשופה לכ- 4,900 "חברים" בפייסבוק, לכל הפחות.

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 25-05-32578 קירשנבום נ' הראל

הפסיקה דנה בביטויים רבים ושונים, ואולם מקבץ כה גדול של ביטויים פוגעניים, בוטים ומגוונים בפסקה אחת, אינו נפוץ.

וידגש, אין באמור כדי למנוע מהנתבע לפרסם תגובה וביקורת למאמרו של התובע או לכל מאמר אחר ואולם, המשקל המצטבר של מכלול הביטויים שבהם בחר הנתבע להשתמש כלפי התובע בפרסום הנדון, עולה כדי עוולה של לשון הרע שאינה מוגנת בהגנת תום הלב או בהגנת אמת הפרסום.

29. לקראת סיום, מצאתי לנכון להביא את דברי כב' השופט ריבלין, אשר היה בדעת מיעוט בעניין בן גביר, ברע"א 2985/08 פרופ' סטיבן פלאוט נ' ד"ר ניב גורדון (13.7.11), היפים גם לענייננו:

"בהחלטתו, לא קבע בית המשפט המחוזי הלכה חדשה ולא התיימר לנסח החלטה חדשה. הוא ביקש ליישם, כמיטב הבנתו, הלכות שניתנו בבית- המשפט העליון. אכן, התוצאה אינה פשוטה. המשיב הוא פובליציסט שגם הוא מצידו טומן ידו בצלחת ונוהג להשמיע את דעותיו בדרכים שונות – לעתים בוטות. המבקש גם הוא פובליציסט וגם את דעותיו הוא משמיע ברבים. מוטב היה אולי לשניים שיבקרו זה את זה מבלי שיפנו את התרעומות ההדדיות לבית המשפט. אולם משפנו לא היה מנוס אלא להכריע בתביעות. כאמור, יישם בית המשפט המחוזי את ההלכות שעמדו לנגד עיניו, ובכלל זה את שנפסק בדעת רוב בעניין בן גביר הנ"ל. העובדה שהתוצאה, להשקפתי, אינה רצויה, אינה צריכה להשפיע לכאן או לכאן. דעתי בעניין בן גביר הייתה שונה, אמנם, מדעת הרוב, אולם אין בכך כדי לשנות מן ההלכה שנקבעה.."

30. תביעת התובע לפי חוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח - 1998, נדחתה.

תביעת התובע לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965, מתקבלת ואני קובעת כי על הנתבע לשלם לתובע סך של 20,000 ₪. בנוסף יישא הנתבע בהוצאות משפט בסך 500 ₪ לטובת התובע, וזאת בשים לב להיקף כתבי הטענות מחד גיסא, ולעובדה כי לא התקיים דיון במעמד הצדדים מאידך גיסא.

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 32578-05-25 קירשנבום נ' הראל

הסכומים האמורים לעיל ישולמו בתוך 30 יום, שאם לא כן תתווסף להם ריבית שקלית כדין החל מהיום ועד לתשלום בפועל.

ניתן להגיש בקשת רשות ערעור בתוך 30 יום לבית המשפט המחוזי בירושלים.

ניתן היום, י"ג אדר תשפ"ו, 02 מרץ 2026, בהעדר הצדדים.

חגית פלאוט - באב"ד, שופטת